

Onderzoek naar vleermuizen en broedvogels in het plangebied Vogeltjesbuurt te Tilburg

Opdrachtgever: Tiwos Tilburg

Oktober 2012

Antonie van Diemenstraat 20 5018 CW Tilburg 013-5802237 Eac@home.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	2
2. Onderzoeksmethode.....	2
2.1. Vleermuizen	2
2.2. Broedvogels.....	2
3. Onderzoeksresultaten.....	2
3.1. Vleermuizen	2
3.1.1. Gewone dwergvleermuis	2
3.1.2. Laatvlieger	3
3.2. Broedvogels.....	3
3.2.1. Huismus.....	4
3.2.2. Kauw	4
3.2.3. Overige soorten	4
3.3. Conclusie, maatregelen en aanvraag ontheffing	4
3.3.1. Conclusies.....	4
3.3.2. Mitigerende maatregelen	4
3.3.3. Compenserende maatregelen	4
3.3.4. Aanvraag ontheffing	5
4. Literatuur en bronvermelding	5

1. Inleiding

Tiwos heeft het voornemen om binnen het plangebied Vogeltjesbuurt te Tilburg de woningen te slopen aan de Zwaluwstraat, Meesstraat, Merelstraat, Lijsterstraat, Putterstraat, Korhoenstraat, Leeuwerikstraat, Vogelplein, Pauwstraat, Reigerstraat en Condorstraat.

Alvorens gestart kan worden met deze activiteiten dient in het kader van de Flora- en faunawet te worden nagegaan of er vaste verblijfplaatsen in de woningen aanwezig zijn van vleermuizen en vogels.

In januari 2012 is door Tiwos aan het Ecologisch Adviesbureau Cools de opdracht verleend om een jaarrond-onderzoek uit te voeren naar vleermuizen en broedvogels binnen het plangebied.

2. Onderzoeksmethode

2.1. Vleermuizen

In de periode februari tot en met augustus 2012 is door de Vleermuisstichting Noord-Brabant onderzoek verricht naar het voorkomen van vleermuizen in het plangebied Vogeltjesbuurt te Tilburg. Daarbij is grotendeels gewerkt conform het landelijk protocol voor vleermuisinventarisaties. Het onderzoek vond plaats in de avond/nacht (21.30 – 0.00 uur) en vroege ochtend (02.30 – 05.30 uur), waarbij de woningen aan de buitenkant zijn geïnterviewd, om zodoende op een efficiënte manier te kunnen bepalen waar eventuele vaste verblijfplaatsen aanwezig zijn. Tijdens het onderzoek werd gebruik gemaakt van 2 Skye-Batdetectors. Deze stonden steeds afgestemd op respectievelijk circa 20 kHz. en circa 40 kHz. Hierdoor konden steeds alle in Nederland voorkomende soorten gehoord worden.

Het onderzoek is op de volgende data uitgevoerd: 9 februari (overdag), 24 april (avond), 14 mei (avond), 12 juni (vroege ochtend), 5 juli (vroege ochtend), 23 juli (avond/nacht) en 25 augustus 2012 (nacht/ochtend).

De data dat het onderzoek is uitgevoerd zijn zo gekozen dat de weersomstandigheden gunstig waren voor vleermuizen. Avonden en nachten met lage temperaturen, regenachtig weer of harde wind zijn vermeden.

Er is zowel in de vroege ochtend (ruim voor zonsopkomst) geïnterviewd, als in de avond (vanaf enkele minuten voor zonsondergang) en nacht. De ochtendbezoeken waren met name gericht op het proberen op te sporen van eventueel aanwezige verblijfplaatsen. De avondbezoeken waren vooral bedoeld om zowel verblijfplaatsen, als eventueel aanwezige vliegroutes proberen op te sporen. De nacht werd veelal gebruikt voor het proberen op te sporen van eventueel aanwezige paarverblijven. Voor het vastleggen van foeragerende vleermuizen werd de gehele periode tussen zonsondergang en zonsopkomst gebruikt.

2.2. Broedvogels

Het onderzoek naar vogels binnen het plangebied Vogeltjesbuurt te Tilburg die kunnen broeden in of aan gebouwen, zoals huismus, zwarte roodstaart en gierzwaluw is uitgevoerd in de periode half mei tot begin juli, waarbij 3 bezoeken in de ochtend zijn gebracht. De gebouwen zijn daarbij vanaf de buitenkant geïnterviewd. Bezoekdata: 10 mei, 12 juni en 6 juli 2012. Tijdens deze inventarisatieronden is geïnterviewd in de vroege ochtend vanaf circa een half uur voor zonsondergang. De weersomstandigheden bij alle bezoeken waren gunstig voor het waarnemen van de broedvogelsoorten, zijnde droog weer met niet al te veel wind.

3. Onderzoeksresultaten

3.1. Vleermuizen

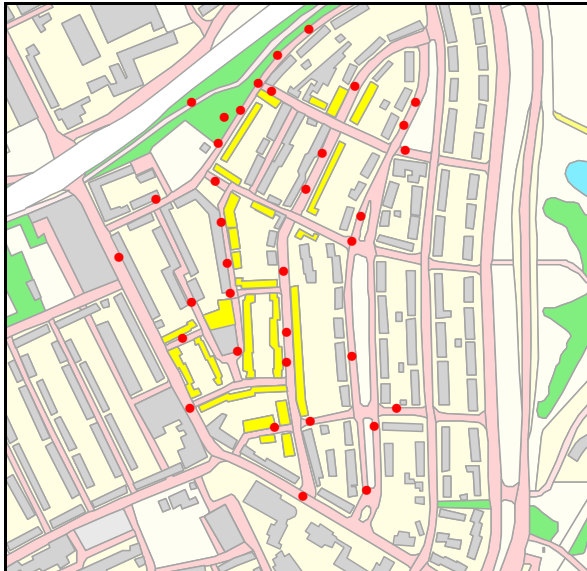
Tijdens het onderzoek in 2012 zijn binnen en nabij het plangebied twee vleermuissoorten waargenomen, namelijk de gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

3.1.1. Gewone dwergvleermuis

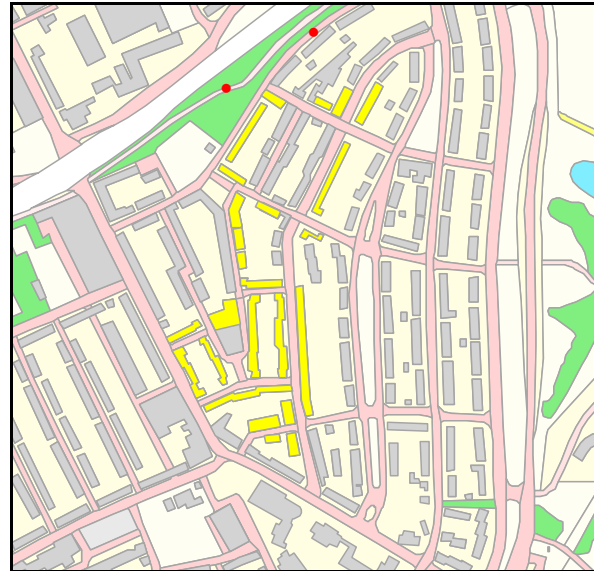
De gewone dwergvleermuis bleek in het plangebied de meest aangetroffen vleermuissoort te zijn. Dat is niet zo verwonderlijk, want in Noord-Brabant is het de algemeenste vleermuissoort. Daarbij komt dat het een echte gebouwbewonende soort is. Tijdens het onderzoek zijn binnen het plangebied echter geen verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Ook vaste vliegroutes van de gewone dwergvleermuis zijn binnen het plangebied niet aangetroffen. Per inventarisatieronde foerageerde er 2-4 gewone dwergvleermuizen.

3.1.2. Laatvlieger

Laatvliegers zijn slechts in zeer beperkte mate tijdens het onderzoek waargenomen en telkens buiten het plangebied. Per onderzoeksrondte ging het altijd om slechts 1 of 2 exemplaren. Hoewel de soort nagenoeg uitsluitend gebruik maakt van verblijfplaatsen in gebouwen, zijn dergelijke verblijfplaatsen binnen het plangebied niet aangetroffen.

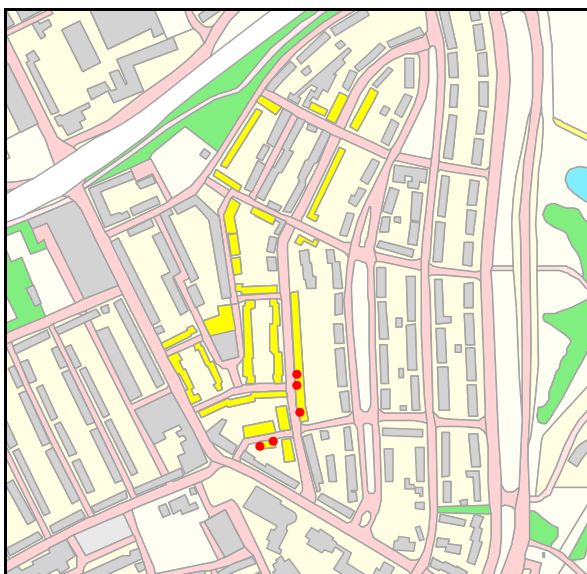
Gewone dwergvleermuis

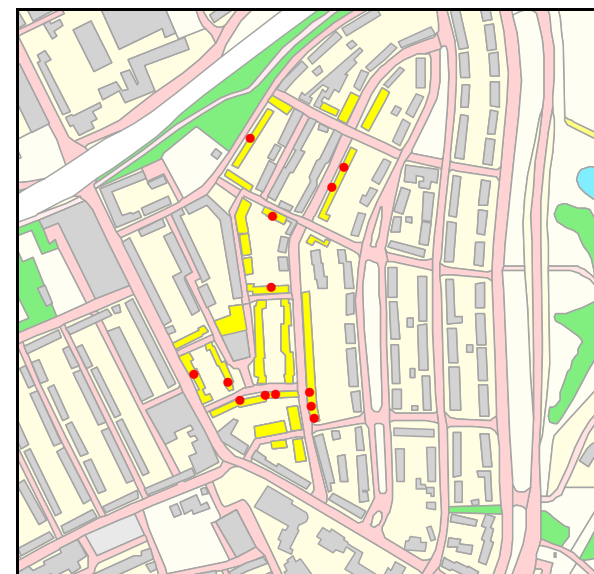
Laatvlieger

3.2. Broedvogels

Vogelsoorten die in of aan gebouwen broeden en waarvan binnen het plangebied territoria zijn aangetroffen zijn de huismus en kauw. In tuinen van de te slopen woningen en plantsoenen nabij deze woningen zijn verder territoria van de Turkse tortel, ekster en merel vastgesteld. Hoewel er boven de wijk regelmatig foeragerende gierzwaluwen zijn aangetroffen, zijn er geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van territoria van gierzwaluw. Ook van zwarte roodstaart zijn geen territoria vastgesteld, en binnen de begrenzing van het plangebied is de soort in het geheel niet waargenomen. De wijk is thans ook niet bijzonder geschikt voor de zwarte roodstaart.

Huisemus

Kauw

3.2.1. Huismus

Binnen het plangebied zijn 5 territoria van de huismus vastgesteld, namelijk 2 territoria aan de Zwaluwstraat (nabij respectievelijk de huisnummers 16 en 18, waarvan nummer 18 niet is aangegeven als te slopen woning), en 3 territoria aan de Korhoenstraat (nabij de huisnummers 102, 104 en 116).

3.2.2. Kauw

De kauw blijkt een van de talrijkste soorten binnen het plangebied te zijn, met 13 territoria binnen het plangebied, te weten: Korhoenstraat (2 territoria, huisnummers 122 en 134), Pelikaanstraat (3 territoria, huisnummers 14, 26 en 36-38), Reigerstraat (1 territorium, huisnummer 48), Pauwstraat (1 territorium, huisnummer 23-25), Arendlaan (1 territorium, huisnummer 18), Duifstraat (1 territorium, huisnummer 68) en Oude Hilvarenbeekseweg (2 territoria, huisnummers 4 en 14-16). Het zijn met name de schoorstenen waar kauwen tot nestbouw overgaan en tot broeden komen.

3.2.3. Overige soorten

Er is een nest van een ekster vastgesteld in een tuin aan de Korhoenstraat. Ook is er een territorium met nest aangetroffen aan de Arendlaan nabij nummer 42. Eksters zullen weinig hinder ondervinden van de sloop van woningen. Indien er gelijktijdig met de sloop van woningen ook bomen geveld worden kan dat wel nadelige gevolgen hebben voor een enkele ekster.

Van de merel is een territorium vastgesteld in de Merelstraat en een op de grens van het plangebied Broekhovenseweg /Meesstraat/Zwaluwstraat. De merel staat niet bekend als een soort die broedt in gebouwen, en zal dus weinig tot geen nadelige gevolgen ondervinden van de voorgenomen sloop van de betreffende woningen.

Geheel of gedeeltelijk binnen het plangebied zijn aan de Zwaluwstraat twee territoria vastgesteld van de Turkse tortel. Er zijn geen nesten aangetroffen aan of op de woningen.

3.3. Conclusie, maatregelen en aanvraag ontheffing

3.3.1. Conclusies

Vleermuizen

Binnen en nabij het plangebied zijn enkele foeragerende exemplaren aangetroffen van de gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Vaste verblijfplaatsen, paarverblijven dan wel vaste vliegroutes van vleermuizen zijn binnen het plangebied niet waargenomen.

Broedvogels

Binnen het plangebied zijn in of aan de woningen 5 territoria waargenomen van de huismus en 13 territoria van de kauw. Andere vogels die broeden binnen het plangebied zijn de Turkse tortel, merel en ekster.

3.3.2. Mitigerende maatregelen

Vernietiging van de broedbiotopen (= verwijdering van gebouwen, bomen, struiken) van de vogelsoorten kan plaatsvinden vanaf half/eind september tot uiterlijk eind februari. Na september kan de Turkse tortel eventueel nog bezig zijn met zijn broedproces. Voordat de werkzaamheden worden uitgevoerd dient dan ook een veldinspectie worden uitgevoerd naar eventueel nog broedende vogels dan wel de verzorging van vliegvlugge jongen.

Om te voorkomen dat er binnen het plangebied zich tijdens de werkzaamheden broedvogels kunnen vestigen wordt aanbevolen om na de vernietiging van de broedbiotopen, de vegetatie binnen eventueel braakliggende delen kort te houden door middel van maaien, verwijderen van maaisel en eventueel snoeien van opslag van struiken en bomen.

3.3.3. Compenserende maatregelen

Vanuit de Flora- en faunawet zijn compenserende maatregelen niet verplicht. Toch kan compensatie van negatieve effecten op beschermde soorten noodzakelijk zijn. Wanneer negatieve effecten niet voorkomen kunnen worden, maar het maatschappelijk belang van het plan zo groot is dat effecten gerechtvaardigd kunnen worden, is compensatie een laatste redmiddel om de 'gunstige staat van instandhouding' van beschermde soorten te waarborgen en de staat van instandhouding van streng beschermde soorten niet verder te verslechteren. Aangezien in het plangebied uitsluitend foeragerende vleermuizen zijn waargenomen zijn compenserende maatregelen voor vleermuizen niet noodzakelijk.

De huismus is opgenomen in categorie 2 van de Lijst van jaarrond beschermde vogelnesten. Tot deze categorie behoren nesten van koloniebroeders (roek, gierzwaluw en huismus) die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en beperkt beschikbaar. Voor de huismus dient dan ook een compensatieplan worden opgesteld.

3.3.4. Aanvraag ontheffing

De aanvraag van een ontheffing van de verbodsartikelen 8 tot en met 12 in het kader van de Flora- en faunawet is voor de geplande activiteiten niet noodzakelijk:

- voor vogels (exclusief de huismus), als de vernietiging van de broedplaatsen binnen het plangebied, door het verwijderen van ondermeer gebouwen, struiken en bomen plaatsvindt in de periode half/eind september tot uiterlijk eind februari;
- voor de gewone dwergvleermuis en laatvlieger aangezien deze vleermuissoorten het plangebied uitsluitend gebruiken als foerageergebied en er voldoende foerageergebied aanwezig blijft in de omgeving van het plangebied, waardoor er op lokaal niveau geen negatieve effecten ontstaan op de gunstige staat van instandhouding van de vleermuissoorten en/of de populaties.

De aanvraag van een ontheffing van het verbodsartikel 11 in het kader van de Flora- en faunawet is voor de geplande activiteiten wel noodzakelijk voor de huismus.

Samen met de ontheffingsaanvraag dient een compensatieplan voor de huismus worden ingediend bij het Ministerie van EL&I, alsmede een activiteitenplan.

4. Literatuur en bronvermelding

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2002.
Flora- en faunawet. 's-Gravenhage.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2005.
Natuurkalender Broedvogels. 's-Gravenhage.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2009.
Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. 's-Gravenhage.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2009.
Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. 's-Gravenhage.

Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, 2004.
Besluit van 10 september 2004, houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen. 's-Gravenhage.